

מבוטח שחזר, לטענתו, ארצה (בסמוך לגיל הפרישה) לא הוכר כתושב לעניין קצבת זקנה

רו"ח אורנה צח-גלרט, חיים חיטמן ורו"ח (משפטן) ישי חיבה

התקשורת ללוקסמבורג. החוזה עם משרד התקשורת הסתיים בתחילת שנות השמונים, אך המבוטח המשיך להתגורר עם משפחתו דרך קבע בדירתו בלוקסמבורג וכמעט שלא ביקר בארץ, עד 2010.

בשנת 1988 אף ויתר על אזרחותו הישראלית כדי לקבל אזרחות מקומית. מפעם לפעם ביקר בישראל לפרקי זמן קצרים.

ביום 28.2.2011 כחודש לפני שמלאו לו 67 שנים, שב וקיבל אזרחות ישראלית. לאחר חזרתו נשאר בישראל במשך שישה ימים בלבד, ובכל שנת 2011 שהה בישראל 80 ימים. בשנת 2012 ועד למועד הגשת התביעה - שהה בישראל 53 ימים.

בתחילת חודש 5/2011 הגיש המבוטח למוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"י") תביעה לקצבת זקנה.

ביום 10 באוגוסט 2015, דחה בית הדין האזורי לעבודה (ב"ל 1-08-25805) את תביעתו של אלכסנדר גרומברג (להלן: "המבוטח") לקצבת זקנה, מן הטעם שבמועד הגיעו לגיל הפרישה לא היה תושב ישראל.

רקע חוקי

על פי חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995, תושב ישראל שצבר תקופת אכשרה זכאי לקצבת זקנה (קיימת החרגה לעניין התושבות למבוטחים שנמצאים במדינות אמנה שכלול בהן ביטוח זקנה).

התושבות נבחנת כמקום מרכז חיים ללא סימנים של ארעיות, על פי מרב הזיקות - אובייקטיביות וסובייקטיביות.

תמצית עובדתית

- המבוטח נולד ברומניה ביום 1.4.1944, ובגיל 15 עלה לישראל.
- בשנת 1976 נשלח מטעם משרד

הכותבים - אורנה צח-גלרט, רואת חשבון, יועצת ומרצה לענייני הביטוח הלאומי
ornazachcpa@gmail.com

חיים חיטמן ורו"ח (משפטן) ישי חיבה - ממשד ארצי, חיבה, אלמקייס, כהן - פתרונות מיסוי
www.ahec-tax.co.il

ולפיהם אובחן בשנת 2007 כסובל ממחלת לב שהצריכה השתלת תומכנים. לטענתו נדרש לטיפול תקופתי ולמעקב קבוע. בשנת 2011 טופל בלוקסמבורג להסרת גידול סרטני, בתחילה בטיפול כימותרפי שבועי, ובהמשך טיפול חודשי במשך כחמישה חודשים. נוסף על כך נטען כי המבוטח נמצא במעקב בשל מחלת הסוכרת, לחץ דם ועוד.

דיון והחלטה

מגמת הפסיקה בכל הקשור לקצבת זקנה היא הגמשה מסוימת של דרישת התושבות (בחנית מרכז חיים) "בהתחשב בשינוי העתים שהוביל לכך שבגיל השלישי, הניידות גוברת".

אשר לנטל ההוכחה: בית הדין הארצי בעניין מחרום (עב"ל 12-10-48134) מדגיש כי נטל ההוכחה ייקבע על פי המצב העובדתי שקדם לתקופה הרלוונטית למחלוקת.

כלומר, אם האדם לא היה תושב לפני התקופה הרלוונטית מוטל עליו נטל ההוכחה להוכיח ששב לישראל למגורי קבע.

בית הדין קובע כי בנסיבות המתוארות המבוטח לא היה תושב ישראל במהלך 35 שנים טרם הגשת התביעה ולכן נטל ההוכחה יחול עליו.

אמנם ביום 28.2.2011 קיבל המבוטח

בד בבד התבקש למלא שאלון לקביעת תושבות שבו ציין שהגיע ארצה להשתקע, שלא מכר את נכסיו בחו"ל, שלא הביא עמו מטען, ושאשתו מתלווה אליו כתיירת.

המל"ל דחה את התביעה והמבוטח רערע ושלח פעם נוספת שאלון תושבות שבו הצהיר כי בבעלותו שתי דירות בישראל, האחת משמשת אותו למגוריו ולמגורי חמותו, והדירה השנייה משמשת לפרנסתו.

באשר ליציאותיו התכופות ושהותו הממושכת בחו"ל ציין כי נאלץ לצאת לחו"ל לקבלת טיפול רפואי בשל מצבו. מאוחר יותר טען כי בארץ לא היה לו ביטוח רפואי ולא היו לו אמצעי תשלום לפדות את תקופת ההמתנה.

● המל"ל נותר בעמדתו היות שלטענתו אינו תושב ולא היה תושב במועד הגיעו לגיל זקנה. על החלטה זו הוגשה התביעה לבית הדין האזורי.

● המל"ל סבר כי לוח היציאות מהארץ והכניסות אליה מלמד על שהות בני הזוג בחו"ל רוב הזמן, וכי ניתן היה לקבל טיפולים רפואיים בישראל.

● כדי להסביר את היעדרותו מהארץ צירף המבוטח אישורים רפואיים

בית הדין מסכם החלטתו:

בעלות על שתי דירות ורכב ישן בישראל אינה בעלת משקל בקביעת תושבות, ואולם אי עלייתה של רעייתו, קיומה של דירה בלוקסמבורג (אף שהמבוטח ציין כי הושכרה הרי הסתבר שלא כך היה, והיא הייתה זמינה לו), הצהרה על אי הבאת מטען לישראל, היעדר ראיה על "היטמעות" כלשהי בישראל והשהייה המהותית בחו"ל, הכריעו את הכף. הערעור נדחה.

תעודת עולה, אולם לא עלה בידו להוכיח כי רעייתו אכן עלתה ארצה. בשאלון התושבות אף ציין כי בת הזוג היא תיירת.

בית הדין אינו מוציא מכלל אפשרות פיצול התושבות, אך לדעת בית הדין אין זה המקרה.

בית הדין ניסה לבחון את טענת הטיפוליים הרפואיים כהנמקה בלעדית להיעדרות מישראל, ואולם הוכח כי עם צמצום של הטיפולים, לא גדל משך שהיית המבוטח בישראל.

כל עובד יכול לעשות את העבודה שלך

תתקדמו ל"כל עובד", האתר המוביל בישראל ליחסי עובד מעביד ושכר, לרשותך מומחים בתחום דיני עבודה, שיצטט מענה מרר ומקצועי לשאלותיך.

כל עובד

חטבים
המחלקה הישראלית

www.koloved.co.il • 03-5880888